

Wzrostek na wydrukach:
Teodor Żychliński w Poznaniu.
Admistratorski i krasn., Plac Wilhelmowski No. 8.
Biuro redakcyj. Lipowa ul. No. 4.
Wieluści Poznanski
wybodzi podziemie z wyjątkiem pomieszczeń
dni poświęconych.
"Zmianki pojedyncze sprzedaje się w ekspedycy
za 12 gr.
Głowa ogłoszeń (Inseratów)
12 wieńca drogiego 8 gr. 12 wieńca. 12 wieńca
wieńca drogiego 8 gr. (incl. 10m.)
Liści
redakcyj. administracyj. i ekspedycyj. winny być
za 12 gr.

DZIENNIK POZNAŃSKI

Przedpłat kwartału
wynosi w Poznaniu 2 tal. 15 gr., w monachijach pruskich 3 tal. 1 agr. 3 fen. w Austrii 6 guldenv. w Niemczech 2 tal. 21 agr. 3 fen., w Francji 18 fr. w Anglii 1 f. 8 sz., w Szwajcarii 5 tal. 15 agr., w Danii 4 tal. 5 agr., w Włoszech 28 fn., w Rzymie 30 fr. w Szwajcarii 26 fn. w Ameryce 26 fn., w Turcji 28 ft. w Ameryce 3 dol.

Przedpłała i ogłoszenia
przyjmują się w ekspedycji przedpłać przyjmują w monachijach pruskich oraz w niemieckich eksp. p. g. postowego niemiecko-austriack. należących urzędów pocztowych. W innych krajach zaś tylko niemieck. kury, a także pośrednictwo (sob. ni.) niemieck. i franc. przesyłki pocztowe (sob. ni.) eksp. Dzien. Pocz.

Rękopisma
niezadane redakcyi nie wracają, ale ich da się przesłać

AGENCYE DZIENNIKA POZNANSKIEGO:

W. Wiedawin: Jenke & Saringhausen, Junkerstrasse 12. — W Krakowie: Józef Czech, księgarz i Administrator Dziennika „Kraj”. — F. H. Richter, księgarz i nakładca Strzeczy w Lwowie przy placu Maryackim. — W Paryżu (przyjmują przedpłatę): Librairie du Luxembourg, Rue de Tournon No. 16 i pułkownik Raczkowski, Rue du Pont de Lodi 1. — W Londynie: księgarnia H. Bender, 8 Little Newport Street, Leicester Square W. C. — **Ajencye do przyjmowania ogłoszeń:** Na cz. Pruskiej w Paryżu: pp. Havas, Lafitte, Bullier & Comp. Place de la Bourse No. 8. — W Hamburgu, Frankfurtu i M. Berlinie, Lipsku, Wiedniu i Bayle: E. J. Basseinstein & Vogler. — W Berlinie: Rudolf Mosse Gr. Friedrichstrasse 60. — A. Rosenmeyer, H. Albrecht, Taubertstrasse 34. — W Bremie: E. Schlotte. — W Lipsku: Eugeniusz Fort. Sachse & Comp. W. Frankfurtu i M. Druke & Comp. — W Wrocławiu: Priebatsch, RING. — W Boku: St. Bajocchi, w Bydgoszczy: Tomasz Świątek & k; w Olsztynie: A. Wierzbicki, w Jędrzejowie: A. Kryszewski, w Rostkynie: Swoboda, w Krotoszynie: Ludwik Ciemiński, w Obornikach: F. W. Rakowski, w Ostrowie: J. Priebatsch, w Pleszewie: L. Zboralski, w Smiglu: T. Radkiewicz.

POZNAŃ 22 listopada.

Pomimo urzędowego zaprzeczenia Journal officiel utrzymują się w Paryżu pogłoski o bliskich zmianach ministerstwa, a korespondent nasz tego jest przekonania, że rychłiej czy później p. Ollivier wejdzie do gabinetu. Cesarz pchał prądem wolno myślącym wacha się jeszcze, ale coraz słabiej się opiera i niezdolno, jak się spodziewać należy, ulegnie konieczności, podyktowanej prawdziwym rozumem stanu.

Również i we Florencyi zanosi się na przesilenie ministeryalne. Hr. Menabrea podał się z swymi kolegami do dymisji z powodu, że kandydat opozycji p. Lanza, a nie kandydat ministeryalny p. Mari wybrany został marszałkiem izby poselskiej, której wicemarszałkowicie także należą do przeciwników teraźniejszego gabinetu. Według najnowszych doniesień zdaje się, że król powierzy panu Lanzy utworzenie nowego ministerstwa.

Wymiana przyjacielskich oświadczeń między cesarzem Napoleonem i nowym ambasadorem pruskim w Paryżu, którą Nordd. Allg. Ztg. natychmiast podniosła, nie zdołała rozwiązać nieufności wzajemnej, jaka od lat kilku cechuje sąsiedów po obu stronach Renu. Dzienniki liberalne francuskie, zawsze podejrzujące rząd cesarski o tajne zamysły wojenne, z niedowierzaniem przyjęły te oświadczenia; dzienniki wiedeńskie widzą w nich proste grzeczności międzynarodowe bez żadnego znaczenia, a berlińska Volks Ztg. powiada nawet szczerze: „Tak więc panuje „,przejrzały i zupełne porozumienie“ między Prusami i Francją, a dla utrzymania tej przyjaźni i porozumienia, muszą obadwa kraje pozostać od stóp do głów uzbrojonymi!“

Wiadomości z Dalmacji są szęzęłe; wojskom cesarskim nie powodzi się zbyt świetnie, a oprowadanie rokosa postępuje dość tępo. Podobnie i zatarg turecko-egipski powolnym wlecz się krokami; Turcy nie przyznają wprawdzie, że ostatnia odpowiedź Khedwy na list w. wezryja zredagowana jest z wielkiem umiarkowaniem i uległością dla W. Porty, ale dodaje zarazem, że wszystko to rządowi sułtańskiemu nie wystarczy.

Moskwa i powstanie dalmackie.

Moskiewski dziennik Gołos a za nim Dziennik i wszystkie inne gazety warszawskie zamieszczają następny, charakterystyczny artykuł:

W sobotę 18 (30) października wieczorem odbyło się w domu przy ulicy Bolszaja Morskaja, gdzie mieści się restauracja „Walhalla”, otwarcie „biesiady słowiańskiej” czyli klubu, który ma stać się punktem środkowym zgromadzenia się wszystkich przemieszkujących w Petersburgu Słowian zachodnich i południowych; na członków tego klubu mogą być naturalnie przyjmowani i Rosjanie. Jak skoro zgromadziła się większa część przemieszkujących w Petersburgu Słowian oraz gości ruskich, zaproszonych i niezaproszonych, prezes „biesiady”, pan Szramek, miał krótką mowę w języku czeskim, po małej zaś przerwie powiedział inni więcej co następuje: „Od Kameczaki do Bałkanów dźwięczy mowa słowiańska: siła nasza jest niezmiernona. Lecz nie chodzi tu o przestrzeń; potrzeba, ażeby wszyscy przejęli się jednomyślnością braterską, która nie u wszystkich jeszcze Słowian obudziła się. Budmy więc i szerszy ducha słowiańskiego miłości bratniej, jedności bratniej. Któż nie czuje przy tym głębokiej wdzięczności, kto nie przejmie się miłością jak najgorętszą dla cesarza, oswobodziciela, ojca Słowian? Niech Bóg zachowa go na długie lata!” W odpowiedzi na to wszyscy wnieśli raz jeszcze toast i odśpiewali zgodnie „Boże Cesarza chroń.”

List do Redakcyi.

Do niepewetowanych kłesk, w które obfiłe są lata ostatnie, zaliczyć należy jedną z najboleśniejszych — zneganie się nieprzyjaciół narodowości polskiej nad jej — przeszłością. Jest to rodzaj męczarni, nieznaney w innych wiekach, wynalezioney a przynajmniej wydoskonalonей wielce w XIX wieku. Nie dość jest zabijając żywych, — popoły wyrzucając z grobów, wycierając się na napisy grobowe, paląc księgi, fałszując dzieje, ułamkowo przedstawiając fakta, aby świadczyć przeciw prawdzie... na ostatek rzuca się potwarzą jak błotem, w którym zawsze coś zostanie. Któż nie wie o rabunku bibliotek, poczwasy od Załuskich, o paleniu ksiąg w czasie państwowego nawracania Unitów za Mikołaja, o zabiorze pamiątek po Towarzystwie Przyjaciół Nauk, o konfiskacie archeologicznego muzeum w Wilnie, o pojedynczych kradzieżach i łupieżach urzędników jak Pisarew i Storozenko, którzy bawili się w archeologią dla starych sreber, obrazów, autografów i książek! Ile tego rodzaju najszczonejszych pamiątek poszło do Rosyi, wyliczyć niepodobna. Dość jest przejrzeć katalogi bibliotek Petersburga i Moskwy, przypatrzyć się ich muzeum, a na ostatek choćby skarbcowi prywatnemu głowy państwa, w którym z niestartami herby używają się po dziś dzień srebra księcia Sapiehy Dereczyńskie, Czartoryskich itp.

Po tak smutnych doświadczeniach, szalonymby być musiał, gdyby w kraju drogie pamiątki chciał oddawać na przechowanie do muzeów, niestrojnym ten nawet, co by je zachowywał w domu, zład dla fantazyja małego czynownika, kaprys pseudo-diletanta lub konfiskata mogą je łatwo pochwylić. Zrodziła się już potrzebą niedorzeczna zakładania za granicą, pod opieką cywiliza-

Pan Szramek mówił prosto, nie kwieciście, lecz z zapalem szczerym. W ten sposób otwarte zostało posiedzenie; „wolna zabawa” rozpoczęła się od odśpiewania pieśni narodowej ogólnie słowiańskiej: „Hej, Słowianie!” W zebraniu tém wzięli udział Serbowie, Słowacy, Rusini węgierscy, bukowinscy i galicyjcy, lecz najwięcej było Czechów, i z tego powodu śpiewano przeważnie pieśni narodowe czeskie. Następnie zgromadzenie podzieliło się na grupy, które rozmawiały przy szklance piwa o swoich sprawach i o wypadkach w świecie słowiańskim. Pan Waclik, który był gospodarzem na tym wieczorze, był nadzwyczaj uprzejmym, witając gości i zaznajmiając pomiędzy sobą tych, którzy nie znali się.

Fakt opowiedziany w artykule powyższym jest, przyznajemy, wielce sam przez się drobnym i obojętnym. Cała waga jego i znaczenie zależą na rozłożeniu go umyślnie przez dzienniki urzędowe moskiewskie i na doniosłości, jaką oficjalizm petersburski słowiańskiej biesiadzie na ulicy Bolszaja Morskaja przypisuje. Moskwa wypiera się oficjalnie podburzonych przez nią a wieszanych i rozstrzeliwanych za nią, biednych powstańców dalmackich. Przez swe narzędzia drugiego i trzeciego rzędu, przez Szramków, Waclików et caeteros pares każe tymczasem przypominać, „że mowa słowiańska dźwięczy od Kamczatki do Bałkanów,“ a że „Cesarz jest oswobodzicielem i ojcem wszystkich Słowian.“ Taki to wiatyk śle Moskwa wieszanym i rozstrzeliwanim Dalmatyńcom, wypierając się ich głośno, podburzając po cichu. Biedne, pożałowania i serdecznego współczucia godne ofiary zimnego machiawellizmu Moskwy i gry dyplomatycznej na Wschodzie! Ofiary tém godniejsze współczucia, tém bardziej pożałowania godne, że, według wiadomości odbieranych z pola wojny dalmackiej; Austria nasładowe w obec powstańców dalmackich, jak najwierniej postępowanie Moskwy w obec powstania polskiego. Nie przekupiło Moskwy w r. 1863 wspaniałomyślne ołchodzenie się powstańców z jej jęlcami; szubienica pracowała nieprzerwanie. Nie przekupuje dzisiaj w Dalmacyi Austriaków odsyłanie swobodne rozbrojonych żołnierzy do garnizonów nadbrzeżnych. Szubienica, postępująca wiernie za śladami wojska, egzekucye „prochem i ołowiem“ nie oszczędzają nawet niewiast dalmackich. Synowie słowiańskich gór idą, według samychże sprawozdań austriackich, z odwagą mężczenników na śmiertelne spotkanie z szubienicą czy kulą, ucząc spoglądających na egzekucye ziomków, jak umierać a szepięcąc uczucie, z pewnością nie miłości dla Austrii. Widząc i wskazując wyraźnie rękę machiawellizmu moskiewskiego w powstaniu dalmackiem, nie możemy dla sprawy jego wyznawać współczucia; za to wyznajemy tém gorętsze dla rozstrzeliwanych i wieszanych po barbarzyńsku ofiar nieszczęsnego ruchu.

Austria niczego nie zapomniała i niczego się nauczyła niestety, jak widzimy z jej postępowania w Dalmacyi. Sceny z Aradu i z Brescyi znajdują się żywcem przeniesione na uboczną widownią dalmacką tём zdrożniej, tём niepotrzebniej, tём niepolityczniej, że epoka Haynau'ów nie stała na polu gorzkich doświadczeń, na jakich toż epoka Wagnerów i że epoka księcia Feliksa Schwarzen-

cyi europejskiej i szanowanego prawa własności publicznej i prywatnej, przytułków dla przeszłości. Oprócz potrzeby ich zachowania, drugą pobudką do tworzenia takich zbiorów jest obowiązek jawnego świadczenia zażytkami przeciw kłamstwom i potwarzom tych, co nam nawet przeszłość odebrać chcieli. Z tą myślą pobożną założoną została biblioteka Towarzystwa historycznego w Paryżu (6. Quai d'Orleans) dzieło śp. generała Władysława Żamojskiego; zaś myśl natchnęła hr. Wł. Platera, który przy monumencie polskim w Rapperswyl, w ofiarowanym starym zamku otwiera Muzeum polskie na ziemi wolnej, pod opieką praw i uczuć przyjaznego nam narodu.

Nie potrzebujemy powtarzać, co kilkakrotnie w Dzienniku już wypowiedzianem było, jak cudownie stworzyła się ta instytucja nowa z niczego — myślę się — z gorącego uczucia miłości ojczyzny hr. Platera. Jest ona tęp, powtarzam, cudowniejszém dziełem, że powstała w chwili, gdy potrzeba prawdziwie potężnej odwagi cywilnej, chcąc coś w śnie patriotyzmu uczynić. Pod tęp hasłem przychodzący po ofiary znajduje wylekłych, znudzonych, zubożniałych a na ostatek zniechęconych, tak że gotowi rychłiej składać się na siroty chińskie, niż na polskie starce i dzieci. Patriotyzm — nie jest modny — zowie się polakeryą, i obudza wstrętą a narzekania... Nie zrażonemu tęp, powziąć myśl patriotyczną i mimo wszelkich przeszkód i trudności ją wykonać, jest dziś naprawdę sprawą większej zasługi obywatelskiej niż kiedykolwiekbydź było. Nie każdy to ocenić potrafi...

Muzeum w Rapperswyl pozyskało już sobie, dzięki tym niezmiernym staraniom hr. Platera, sympaty panujących (ces. Napoleona), krajów i indywiduów; każdy spieszy doń z ubogim darem, a ofiary te stwarzają kiedyś zbiór szacowny i bogaty. Stanie on obok innych świadczyć przeciwko tym, co nas we własnym kraju

berga nie miała jeszcze, jak epoka liberalnych pp. Giskrów i Herbstów sposobności przekonać się, jak dalece bezużytecznymi politycznie, jak dalece obciążonemi przekleństwem moralném i historyczném, środkami państwa są powróz szubieniczny lub egzekucyjny proch i ołów.

W powstaniu dalmackiem jest ręka moskiewska widoczna, ale jeżeli ją Austria chce rozbroić, jeżeli ją chce uczynić nieszkodliwą, niechaj sięgnie po środki nie moskiewskie. Polska, Galicya jako podstawa przyszłej Polski, jako groźny klin zaczepny przeciw Moskwie, — otóż polityczny, otóż godny mężów stanu środek rozbrojenia raz na zawsze szkodliwości nurtowań moskiewskich w Słowiańszczyźnie austriackiej i tureckiej. Za to będzie każdy strzał egzekucyjny, godzący z ręki Austriaka w pierś skutego jeńca dalmackiego, donośną salwą na cześć „Cesarza Oswobodziciela, Ojca Słowian;“ za to będzie sterczała każda szubienica, kołysząca biednego górala Dalmacyi, żywym a trwałym pomnikiem propagandy — miłości dla Moskwy, zemsty dla Austrii.

Niechaj Austria rozbraja powstanie dalmackie, które jest dziełem Moskwy, ale niech go nie rozbraja środkami moskiewskimi, bo go nie rozbroi!

Wiadomość urzędowa.

NPan raczył sekretarzowi sądu powiatowego i dyrektorowi kancelaryi Voigt w Kauhehmen nadać tytuł radcy kancelaryi.

Korespondencye Dziennika Pozn.

Lwów, 19 listopada.

(T) Z zamknięciem sesji sejmowej uspokoiły się nieco umysły. Walka między temi przetrzemi stronnictwami, a raczej dwóch stronnictw odcieniami, ustała chwilowo, a spokój ten jest istotnie pożądany, bo góraczka, która tu w ostatnich kilku miesiącach panowała, a której objawy chętnie niektórzy za objawy życia narodowego brać i przedstawiać lubią, trawi i niszczy. Między Mamelukanami, Rezolucjonistami, Federalistami, Stańczykami, Niezawisłymi, Kozakami i tym podobnemi frakcyami, na których oznaczenie tak przetrzemi powymyślano nazwy, przyszło, nie powiem do zawarcia pokoju, ale do zawieszenia broni i już tylko kiedy niekiedy przypominają sobie ten lub ów dziennik, że nie godzi się milczeć o znienawidzonych Mamelukach lub Stańczykach, którzy przeznaczani są na kozłów ofiarnych. Z zamknięciem sesji sejmowej przestano i mówić o sejmie o jego uchwałach, a jeżeli zajmujemy się jeszcze którąś jego uchwałą, to nie uchwałami dotyczącymi reorganizacji rady szkolnej, nadzorów szkolnych, reorganizacji szkół technicznych, realnych, seminariów nauczycielskich itp., lecz jedynie uchwałą dotyczącą subwencji dla teatru ruskiego, co do której zawsze najsiłniej szpanuje opozycja u nas. Uchwała ta większą u nas wywołała burzę, niżby sobie życzyć należało, a na każdy sposób więcej narobiono krzyku niż warto. Sprawę całą oddano wydziałowi krajowemu i polecono mu czuwać nad użyciem subwencji; a jużci przepuścić nie można, żeby wydział krajowy wyrzucał pieniądze krajowe na podtrzymywanie instytucji krajowej szkodliwej, lub nawet nieuzytecznej. Uchwała opiewa wyraźnie, że subwencya dana jest dla teatru ruskiego we Lwowie, jeżeli

Jak dzieci Polski tak polskie pamiątki rozsypane są dziś po całym świecie; wojny XVII i XVIII wieku część ich zaniósł do Szwecji i ocalały dla dziejów, inne grażąc rosyjską uprowadziła nad Nowę, inne jak penaty palących się Troi pobożność dzieci uchroniła nad Szwecją... a ileż unieruchonych i straconych...

Obok muzeum stworzy się bezwątpienia biblioteka, zbiór aktów i dyplomatów (akta w Królestwie, jak wiadomo, są dziś jako niepotrzebne niszczone, systematycznie w skutek wydanych urzędowo rozkazów). Byłoby to tём pożądanśm, iżby w wygnańcach i tułaczach księgi ożywały ducha i podtrzymywały gasnące tradycje narodowe. Rzadko który z księgozbiorów za granicą obfity jest w dział ksiąg o Polsce dostatecznych dla jakichkolwiek studyów; temu właśnie zaradzić może biblioteka specjalnie polska, która i cudzoziemcom użyteczną być może. Nie ma wątpliwości, że wydawcy, historycznych zwłaszcza ksiąg, obdarzą niemi zbiór Rapperswylski.

Zabytki téż polskie, z tułaczami po świecie rozproszone, mogą choćby dla przechowania być składane w muzeum, bez wyrzeczenia się ich własności przez posiadaczy. Pierwsze W. Ks. Poznańskie i Prusy Zachodnie, zawsze do ofiar chętne, składały już dosyć znaczną dopomogły do urzeczywistnienia pięknej myśli hrabiego Platera.

Niech im za to cześć będzie i dzięki — przyszłość dług ten zapłaci, bo w chwili osierocenia i niedoli dar każdy stokroć droższy i większego znaczenia, — jest on wieńcem na grobie matki...

Oprócz tej nowiny z tułactwa, mało mamy nowych faktów. Wykleta emigracja pracuje cicho i wytrwale. Wiemy o nowej rzeźbiarskiej pracy Teofila Lenartowicza, o której bliższą wiadomość podamy, gdy nas dojdą z niej fotografie. Lenartowicz współubiegać się

więc administracyja fundacyi skarbkowskiej, będąca w posiadaniu przywileju teatralnego, nic przeciw stałym przedstawieniom w teatrze ruskim mieć nie będzie, jeżeli dalej publiczność na te przedstawienia będzie uczęszczała, jeżeli więc teatr ten utrzyma się we Lwowie i jeżeli nie będzie się trudnić propagandą moskiewską, jeżeli nie będzie waśnić ludności i siać niezgody w łonie społeczeństwa naszego, otrzyma on z kasy krajowej co kwartał 750 guldenów. Skoro dotychczas w teatrze ruskim dane przedstawienia nie liczna sprowadziły do sali domu narodowego publiczność, a i ta składała się po części z Polaków, a po części z młodzieży szkolnej obrządku ruskiego, której komitet dyrygujący teatrem za darmo rozdaje bilety. Uchwałę zresztą sejmowa była tylko właściwie następstwem uchwał w roku 1861, co do równoprawnienia narodowości obu powiatów. Protokoły ruskie, trzecie czytania ruskie itd., były to pierwsze kroki na drodze ustępstw dla tych panów, którzy jako reprezentanci Rusi w sejmie występują. Kto powiedział! A, powie i B.

Jak wam, z dala na działania partji ruskiej patrzącym, ta partja przedstawia się, widzimy najlepiej z dzienników waszych. Żądacie, by się partja ta udowodnienia zgody z Polakami wyrzekła kalendarza swego, pisma swego. Najsluszniejsze może żądanie, ale na jakiejże nieznanomości stosunków a raczej osób oparte „Prewodicy naroda“ ruskiego u nas wyrzekną się wszystkiego raczej, niż alfabetu swego, niż grażdanki, niż kalendarza swego. Dla czego? Odpowiedź łatwa. Alfabet łaciński i kalendarz gregoryjański zbliżyłby Rosję do Polski, grażdanka i kalendarz julański łączy ich Rosję z Rosyą. (Nie chcemy w to uwierzyć. Przyp. Red. D. z. Pozn.). Ale dość o tém, nie chcę bliżej w kwestyę tę wchodzić, bo nie chcę stanąć w sprzeczności z szanowaną Dziennika Redakcyą.

Nowin miejscowych nie ma żadnych prawie. W niedzielę ma się odbyć doroczne zgromadzenie Towarzystwa literacko-naukowego w celu zreorganizowania się. Dnia 29 b. m. nastąpi uroczyste odkrycie pomnika generała Dwernickiego, wykonanego przez naszego rzeźbiarza Filipiego a ustawionego w kościele OO. Karmelitów. Na uroczystość tę zaprasza komitet, złożony ze Smolki, pułkownika Plagowskiego, Mieczysława Potockiego i Walerjana Podlewskiego, którzy zajmowali się wystawieniem tego pomnika jak i drugiego, wystawionego na grobie generała w Łopatynie.

Od Nowego Roku ma tu wychodzić nowe pismo, poświęcone przyrodzie, pod tytułem Flora a redagowane przez profesora Tynieckiego.

Szczutek, pismo humorystyczne, odznaczające się naturalnym, choć często uszczypliwym dowcipem, wychodzi już regularnie i będzie może przecieć szczęśliwsem od tyłu swych poprzedników, które po kilku lub kilkunastu numerach z widowni zniknęły.

Wiedeń, 19 listopada.
Zarysowuje się coraz widoczniej plan kampanii parlamentarnej i stanowisko teraźniejszego ministerium w obec partii politycznych Przedlitawii.

Trudność pogodzenia dwóch zasad tak sprzecznych, jak centralizacya i decentralizacya władzy (pierwsza potwierdzona konstytucyą grudniową z r. 1867, druga oparta na prawie historycznem, i na postulatach legalnych pojedynczych krajów Austrii) i przekonanie ministrów niemieckich, że tylko żywioł niemiecki jest powołany i zdolny do rządzenia państwem rakuskiem, spowodowały ostatecznie ten rezultat obrad, że nie pozostaje, jak dążyć wszelkimi siłami do wzmożenia konstytucyi istniejącej i zawarować ją na drodze ustawodawczej przeciw pociskom sejmów krajowych uchwałą reichsratu i tej doniosłości, żeby parlamentarizm — jaki jest — nie mógł być wystawiony na szwank. Prawo „bezpośrednich wyborów do rady państwa”, które reichsratowi po jego konstytuowaniu się przydzielonem zostanie, ma na celu zolować wszystkie reprezentacye krajowe Przedstawicieli

gędzie z innemi o lepszą, do przyzdobienia pomnika mającego się wzniesć we Florencyi dla Savonaroli. W tej chwili wydał dwa tomy poezyi, o których w Dzienniku wspomniano, a które wprawdzie będą w ręku wszystkich miłośników piękna — niestety, codziennie mniej licznych. Poezja razem z patriotyzmem jest dziś źle widziana, podejrzują ją mocno, iż podscałało to uczucie wybudowała swoją (Szujski). Ci, co dawniej zarzucali lirykowi mazowieckiemu, iż jedną miał stronę na lirze, w Album Włoskiem ujrzą go nowym i nie mniej wdzięcznym jak był gdy Wiochnę śpiewał. Obzerniejsze sprawozdanie z tych dwu tomików damy gdzieindziej, zasługują bowiem na to, by je czytelnikom polecić goraco.

Z dzieł sztuki dwa portrety Kazimierza W. Zygmunta Augusta p. Tytusa Maleszewskiego poznaczane także zyskują pochwały. Obie one należą do pamiątek tego roku, w którym pogrzeb Kazimierza W. obchód Unii Lubelskiej uwydatnił usposobienie ogółu nowe dla przeszłości i pojęcia obowiązków względem ojczyzny. Historia zapisze i zapamięta obudzony temi obchody potęg tych, co się z nich naigrawali bezdusznie. Rodzimy się zupełnie z przeciwnikami czasych manifestacyi, ale modlitwa, pogrzeb i przypomnienie wieloletnich w dziejach faktu nie są dla nas manifestacyą próżną. Znajdowanie się naszego stronnictwa zachowawczego w obec objawów narodowego życia, stanowisko, jakie ono coraz wydatniej zajmować zaczyna względem ogółu, dziwnie przypominają rolę, jaką odegrała arystokracja czeska po wielkiej klęsce kraju; cała ona ziemiała i odstąpiła od ludu, przetrzymała się, zaparła przeszłości, pozabiła naród sił wielkich, ale cóż zyskała na tem? oto że dziś ze wstydem powoli do odrodzonego powraca narodu, który w sobie i bez niej znalazł życia zasoby... i do zmarłych powstania isierkę.

Dnia 19 listopada 1869. B. Bolesławita

i ograniczyć ich czynności na sprawy domowe i mniejszej wagi. Organy półrządowe już się z tem nie tają, że po przeprowadzeniu zasady: ludność sama (a nie sejm) wybiera będzie swych umocowanych do rady państwa; ci posłowie, którzy wybrani będą do sejmu krajowego, już tem samem w sprawach ogólnych, państwowych, prawno-politycznych, żadnego głosu mieć nie mogą.

Wotum sejmu takiego w sprawach ważnych znaczyć będzie tyle, ile wotum kongregacji komitatu w Węgrzech, lub rad departamentalnej w Francji. Kwestya nawet zachodzi, czyli, grawamina kraju, podniesione w sejmie, mogłyby być podniesione przez posłów tego kraju do rady państwa bezpośrednio wybranych w reichsracie? lub stanowić przedmiot interpelacji, na którą minister powinien dać odpowiedź? Ministerstwo wahało się z początku, czyli zaprowadzając reformę wyborczą, nie wypadałoby zaprzeczyć reichsratowi równocześnie zmianę niektórych punktów konstytucji, żeby, przedłożeniu rządowemu, nadać cech liberalizmu i postępowości; jednak po rozmaitych pretraktacjach z koryfeuszami partii swojej odstąpiło od tej kombinacji skomplikowanej. Nie będzie więc postępu, ani melioracji w duchu liberalizmu nawet rządowo-biurokratycznego w nowej ustawie, tylko po prostu odebranie reprezentacyom krajowym prawa konstytucyjnego, tj. prawa wybierania z grona swego posłów do rady państwa.

Teraz nadchodzi nader ważna chwila dla delegacji galicyjskiej do rady państwa. Zastanowienia i energii nie mało wymagać będzie po delegatach galicyjskich to zmienione stanowisko polityczne i ta wielkiej bystrości w osądzeniu wymagająca ewentualność: Co zrobić, jeśli Galicyi dadzą lub przyrzekną stanowisko wyjątkowe?

Zdaje się bowiem być pewnem, że Galicya choć wciąż jeszcze pospół z innemi krajami w ramy konstytucji centralistycznej z d. 21. grud. 1867, ma otrzymać tu w tym przypadku przywilej wątpliwej wartości: „że sejm galicyjski będzie mógł i nadal wybierać do rady państwa swych posłów.“

Ministerium lęka się z jednej strony agitacji państwowych pod firmą wyborów, a z drugiej radeby mieć sobie zapewnioną większość głosów w radzie państwa, jak przyjdzie do rozstrzygnięcia sprawy większości, części przymiennych delegatów. Inna bowiem rzecz, jeżeli 30 kilku posłów głosować będzie przeciw ministerium — a inna, jeśli się wstrzymają od głosowania, a jeszcze inna, jeśli się przyłączą do głosy do ministerialnych niemieckich. Plan ma się w kilku punktach koncentrować. Mowa trosowa i odpowiedź. W obydwu reforma wyborcza znajdzie umieszczenie. Budżet i ustawa rzeczona „o wyborach bezpośrednich“ — i na tem koniec. Co dalej? można zapytać. I na to jest gotowa odpowiedź.

Reichsrat w teraźniejszym składzie ma być zamknięty; — i zaraz rozpisanie wyborów. Ludność zbierze się w miejscach ad hoc oznaczonych i wybierać będzie podług tych samych norm, podług których sejm wybierał delegatów do reichsratu bezpośrednio, i tak zebrała, a liczebnie podwojona korporacja reichsratowa za parę miesięcy zebrać się ma w Wiedniu i rozpocząć swe prace. Tylko jeden galicyjski sejm byłby wyjątkowo zwolony na parę dni do wybrania nowych z grona swego posłów do rady państwa. Dotychczas wybierano z Galicyi 38, a teraz wybranychby było 76 delegatów reichsratowych. Każdy drugi poseł krajowy byłby reichsratem... chybaby wolno było wybierać i po za sejmem ludzi uzdolnionych i z charakterem. To wszystko jednak i atomu nie waży w porównaniu z zasadą samą i z konsekwencyami, jakie wywiązać się muszą z przyjęcia zasady, iż reprezentacje krajów pojedynczych przestają być indywidualnościami politycznymi; bo to nie podlega wątpliwości, że reichsrat, wyszły z bezpośrednich wyborów, w połączeniu z centralistycznym ministerium niemieckiem jeszcze bardziej zabsorbują wszelką władzę rządową, i tak sejmom jak krajom systematycznie rok rocznie okrawiać będzie autonomiczne swobody i prawa.

Biorąc tę rzecz pod ścisłą rozprawę, niepodobna do innej — jeśli ma być logiczną — dojść konkluzji, jak że w sprawie tak ważnej i zasadniczej trzeba nam stanąć bezwzględnie, choćby straszono Bóg wie czem lub obiecywano Bóg wie co, po stronie przeciwników projektu centralistyczno-ministerialnego.

Wyjątek, projektowany dla Galicyi, jest według niezręczności ułożony. Któż nie widzi łatwości zmienienia w takim reichsracie takiego prawa wyjątkowego? Kiedyż dziś punkta niektóre praw zasadniczych z r. 1867, mianowicie samorząd, ubezpieczające prostą interpretację ministra, bywają wypaczane, wręczając nauki oświaty pana ministra Hasnera — ale nawet wtedy, gdyby zostawiono sejmowi galicyjskiemu nie prawo już ale odtąd przywilej wybierania delegatów do reichsratu, czyli to może w tysiącach części stanowić kompensatę za taki ustrój polityczny kraju, jakiego się domaga rezolucya, a której, jakby na dowód co lepsze lub co gorsze de facto et jure istnieje w Kroacji? Mówią dalej, że rezolucya ma być poddana pod obrady reichsratu nie z 203 jak dziś, ale z 406 członków złożonego — jeśli wtedy (myśli ministerium) nowo odcroczony zwiększony o połowę posłów przez ludność samą bezpośrednio wybrany reichsrat odmieni rezolucyę... to już nie nasza wina.

Projekt do mowy od tronu, powierzony do opracowania ministrowi oświecenia dr. Hasner, ma być posłany kuryerem do Aleksandrii.

PARYZ, 19 listopada.

Z najważniejszym przedmiotem zajęcia w kołach politycznych jest dziś po raz piąty już czy szósty od dwóch miesięcy się powtarzająca kryzys ministerialna. Nigdy żadnego z Cesarów cofnięcia się za Rubikon tyle nie kosztowało, co kosztuje dziś Napoleona III. Wolność go otacza, wolność go zdobywa, jak przypływ morza grozi zatopieniem i rozerwaniem słuz, których opuścić nie chcą; cesarz Napoleon zdecydować się nie może na ten lub ów środek. Wahanie się i brak decyzji, znane cechy jego charakteru, nigdy muś wyrazić się nie malowały. Sytuacya we Francji jest jasna i prosta. Trzy są główne stronnictwa (oprócz krzykaczy klubowych, z którymi nie ma co się obliczać, bo zbyt odosobnieni): tak zwani Mamelucy wulgo Arkadyjczycy, fanatyczni wyznawcy zasad 1852 r., gotowi krew i życie oddać za rząd, byle rząd chciał wrócić do czystego imperializmu; zresztą nie zdolni stać się żadnego rządowi oporu; 2) obóz 116, silnie stojący przy dynastji, gotów rząd popierać, byle ten wolności nie tamował; 3) na koniec, lewica, której świeży program niedawno nam przestał. Sytuacya więc jasna: większość i większość ogromną rząd będzie miał w izbie, byle chciał iść z wolnością; przeciwko sobie, jeśli zechce, na dawne wracać tory. Jedno więc z dwóch: albo się zdecydować na drogę wolności, albo na drogę reakcyi; jedno z dwójki wreszcie uczynić trzeba koniecznie, bo dłuższemu wahanemu się tylko skrajnych się ośmiela, nieprzyjaciołom daje broń do ręki. Tymczasem, oto: dwa

pół już blisko miesiąca mija, a cesarz, ciągle w ruchu ani kroku nie postąpił; wciąż jeszcze i zawsze na rozstaju, w kółku się obraca, jak w deptaku.

Pojmuje to cesarz wybornie, że do reakcyi wracać nie czas, ale puścić się na wodę wolności nie ma odwagi; ciągłych kompromisów, wiecznych półśrodków tylko szuka. Listy ministerialne, jakie tu krążą (a jest ich kilka) noszą wszystkie cechy tej połowiczności. Cesarz wiecznie sobie życzył posadzać obok siebie i powiazać pp. Olivier, Segris, Talhouet z jednej strony, z pp. Forcade de la Roquette, Chasseloup, Lambert, Bourbeau, Rigaud de Genouilly itp. z drugiej. Dwa te kółka ludzi, do dwóch światów należą: jedni, pokalani długą służbą, noszą na karkach ślady obrozy z najcięższych lat rządów osobistych, drudzy, jak p. Olivier i jego polityczni przyjaciele, dotąd przynajmniej tylko od sumień swoich i od głosu opinii publicznej zawisłymi się czuli. Jakżeż ich związać około jednego ministerialnego stołu? jak im wspólny narzucić program? Jeden, jak wyżej wzywczajony, wciąż kark wyciąga pod rękę co głośnie, drugi wyrwa łeb do góry, jak koń nieujędźzony. Jak listy ministerialne, tak i projekta do praw, wypracowane obecnie, tą samą dotkniętą chorobą. Rząd robi na pozór ustępstwo wolności, przystaje na rady powiatowe. Ale z kogo je składa? z samych urzędników. Czy to ustępstwo, czy żart z liberalistów? Często to bardzo bywa, że ludzie zajmujący stanowisko, gdy tracą ducha i wiarę w siebie, połowiczność biorą za umiarkowanie a brak wszelkich zasad i polityki za mądrość stanu, aż wpadają — los ten minąć ich nie może — pomiędzy młot i kowadło.

Zdaje się jednak, że tą razą ostatecznie już do zmiany ministerium przyjdzie, za dwa lub trzy dni. Ci ministrowie, którzy dziś są u władzy, przed izbą stanąć nie mogą. Więc chcieliby do nowej kombinacji ministerialnej pozyskać popularność pana Olivier, pomiędzy 116; ale życzonoby sobie zarazem nie zbyt wolno zostawiać mu ręce. Pan Olivier zaś wiązać się nie daje. Dziś już miała La France ogłosić skład nowego ministerium; cofnięto jednak wiadomość tę już z druku. Wątpić jednak nie można, że się szala na korzyść p. Olivier przechyli nie długo, i że za dni kilka on zostanie szefem gabinetu. Nie na długo, bo i między 116 są tacy, co przewodnictwa p. Olivier nie znuśną z osobistych powodów, — upokarzać ich to będzie, że młodszy od nich.

Zwycięstwo p. Olivier tem pewniejsze, że już nawet mamelucy oświadczyli dziś, piórem p. Jérôme David, że chcą być konserwatorami ale liberalnymi; inde p. Jérôme David rzekła się wszelkiej kandydatury do honorowej w izbie posady, a to listem ogłoszonym w dzienniku. Z drugiej strony Rochefortci i stronnictwo Rappelu coraz bardziej tracą na kredyty. Dziś dzienniki umiarkowane już nie przeciw kandydatom skrajnym walczą, ale przeciw zbyt umiarkowanym, jak np. p. Pouyer Quertier, kandydat protekcyjistów i stronnictwa klerykalnego. Taki tu jednak jest jeszcze chaos w umysłach i usposobieniach, że o rezultacie wyborów, które się pojutrze zaczęły, nie się prorokować nie poważę.

Rozbiegają się tu pogłoski, że poselstwo do Petersburga generałowi Fleury poruczone, tak świetnie już odnoszący poczynania, że nowy poseł miałby już, jakoby skłonić cara do przybycia na zimę do Nicei, gdzieby się z cesarzem Napoleonem widział. Pozwalam sobie postawić tu znak zapytania. Wszakże bądzmy ostrożni, tak w twierdzeniu jako i w przeczeniu. W polityce zewnętrznej rząd francuski tak się zabłąkał, że wszystkiego się spodziewać można.

PRUSY.

* Berlin, 21 listopada. Na onegdajszym plenarnem posiedzeniu załatwiła izba poselska paragrafy 18 i 19 ordynacyi powiatowej. Do pierwszego z nich (okręgi miejskie i urzędowe, gmin i dóbr) przyjęto poprawkę podaną przez posła Bockum Dolfisa; drugi paragraf całkiem odrzucono. Podczas rozprawy przychodziło po kilka razy do scysji gwałtownych pomiędzy frakcyami konserwatywną a narodowo-liberalną. Mianowicie poseł Hennig w dość cierpkich wyrazach powstawał przeciwko posłowi Niebelschütz.

Na wczorajszym posiedzeniu izba przyjęła prawie bez rozpraw projekt do prawa, dotyczący się zniesienia istniejącego w Frankfurcie n. M. zakładu zabezpieczającego od ognia i prawo o pełnoletności ze zmianą, z jaką wyszło prawo to z obrad izby panów. Następnie kontynuowała izba obrady nad budżetem, a mianowicie nad etatem ministerstwa rolnictwa.

Do komisji, złożonej z 35 członków, która ma obradować i zdać sprawę z projektu o wychowaniu, wybrano 19 członków z liberalnych frakcyi a 16 z konserwatywnych. Przewodniczącym w komisji wybrano posła Techowa, jego zastępcą doktora Bendersa, trzymającymi pióro Corneliego i Janssena, zastępcami Florschütz i Witta. Z zarządu zatem tylko jeden poseł Janssen należy do prawej strony izby.

Izba poselska uchwaliła przekazać projekt o zamiar 4 1/2 procentowego i 4 procentowego długu państwa na dług rentowy komisji budżetowej. Uchwała ta zdaje się nie podobać Kreuz Ztg, bo powiada dziennik ten: „Uchwałę tę już dawno przypsobiła lewica izby i podobna uchwała opiera się podług wszelkiego prawdopodobieństwa na pewnych kombinacjach oczekiwanego głosowania w komisji i zmiany prawa przez poprawki. Zapróżając się z strony rzeczowej na to, przekazanie owo bodaj jest usprawiedliwione. Uporządkowanie budżetu i pokrycie niedoboru dopiero na drugim lub trzecim planie w projekcie tym się znajduje. Prawda, że pan minister skarbu spodziewa się, iż przez częściowe zamianowanie długu państwa na rentę będzie mógł użyć na ogólne potrzeby państwa; lecz suma w ten sposób pozyskana nie da się oznaczyć ani na rok przyszły ani na lata przyszłe, dopóki konwersya nie nastąpi. Punkt ciężkości projektu do prawa spoczywa w jego ekonomicznym i finansowo-politycznym znaczeniu. Należy rozstrzygnąć kwestyę, czy zamiana długu z prawem wierzyteli się zgadza, czy projekt do prawa przedłożony przez pana ministra skarbu nie jest przeciwny istniejącym prawom, czy kredyt państwa przez środek ten nie zostałby zmniejszony, czy oczekiwane korzyści nie zostałyby przeważone przez równe lub może większe niekorzyści; czy tenże w ogóle się zgadza z urzędami finansowemi państwa. To wszystko lepiejby mogła załatwić komisya skarbową niż komisya budżetowa. Dość należy, że komisya budżetowa składa się z 35 członków, a zatem obrady jej utrudnione, pomimo że uchwała przyspieszona być ma, natomiast komisya skarbową liczy tylko 21 członków.“

Najjaśniejsza Pani powróci w dniu 1 grudnia z Kolblency do Berlina.

Poselstwo chińskie, któremu przewodniczy pan Burlingame, przybędzie tu w tych dniach z Haagi i uda się do Petersburga.

ROSYA.

* W sprawie postępów Rosyi w środkowej Azji umieszcila przed tygodniem Augsburska Allg. Ztg znakomity artykuł słynnego podróżnika węgierskiego p. Wambery. Autor, przeszedłszy w ogólnych rysach historya wypadków w środkowej Azji i wskazawszy na uspakajające mowy lorda Laurensa, Gladstona i Grant-Duffa, twierdzi, że wkrótce padną nowe strzały w Azji; lecz kiedy my przed dwoma dniami staliśmy się wyrażać, iż walka będzie się toczyć o Chiwę, on przeciwnie mniema, że Moskale już teraz pokuszą się o Afganistan. Oto zapatrywanie człowieka dokładnie znającego tamtejsze stosunki; i nie pozbawione pewnych cech prawdopodobieństwa. Powiada on, że najstarszy syn emira Abdul-Melik, noszący tytuł Katty-Tiura (wielkiego księcia), rozpoczął bój przeciw swemu ojcu, z powodu nieudanego ojca na Moskwę wyprawy. Katty-Tiura zarzucał ojcu chłóstwo w postępowaniu względem Moskai i przypisywał mu nieszczerze skutki ostatnich wypraw. Po kilkakroć pobity przy pomocy moskiewskiego wojska Katty-Tiura schronił się do Kabulskiego księcia, szukając tam pomocy. Nie tyle jednak on liczył na Szyr-Allego, ile na protektorkę Afgańskiego władcy Anglię. Wie on dokładnie, że Szyr-Alli zawiązała tron swój potężnej władczyni morza, że funty angielskie ułatwiły mu poskromienie wrogów, wie on dalej ile Anglii mogłoby zależeć na podtrzymaniu nieprzyjaciół Rosji i sądził, że znajdzie pomoc w pieniądzech i broni. Nadzieje zdaje się, że go zawiodły, ponieważ lord Mayo gubernator Indji prowadzi politykę dochodzącą do ostatnich granic umiarkowania i neutralności. Szyr-Alli dostanie też zapewne polecenie, aby czynnie nie popierał młodzieńca (Katty-Tiura ma zaledwie lat 18), któremu ofiarował gościnność. Lecz to już wystarczy dla wzbudzenia podejrzeń w Rosyi. Pożądana przyczyna do rozpoczęcia zajść z Szyr-Allim już się zjawia i nie ulega wątpliwości, że rosyjski gubernator Samarkandy wkrótce ujrzy się zmuszonym wyruszyć ku Oxusowi, a może nawet przeprowadzić się przez tę rzekę. Wambery mniema, że Rosyi będzie trudno nie prowadzić walki z Afganistanem, gdy starszy syn przeciwnika Allego Achmeda, Iskander Chan, znajdując się w służbie moskiewskiej, inui wrogowie tegoż księcia, będący w stosunku z emirem Buchary, ściśle trzymają się Rosyi, odmowa zatem pomocy, nawet gdyby Rosya szczerze trzymała się chciała polityki umiarkowanej, naraziłaby to państwo na utratę powagi i znaczenia pomiędzy jej sprzymierzeńcami — a tak Rosya będzie samą siłą wypadków wciągnięta w wojnę z Afganistanem. Poselstwo bucharskie w Petersburgu ma właśnie na celu skłonić Rosyę do zaczepnych kroków przeciw Afganistanowi. Posłowie wystawiają intrzygi Szyr Allego i wskazują, że właściwie po za nim działają Anglię, że oni podlegają księciu Afganistanu przeciw Bucharze a właściwie przeciw Rosyi. Wambery przypisuje zatem poselstwu bardzo pozytywne zamysły, a że (mniej więcej) podobnie sądził Inwalid o celach przybycia Bucharskiego syna do Petersburga, tośmiancie podobne zyskuje przeto na znaczeniu; słusznie też przy końcu zapytuje pan W., co robi Anglia, jeśli Rosya zechce narzucić Afganistanowi swoje warunki? — Co do nas, mniemamy, że naturalnym biegiem wypadków musi przyjść sprawa Afganistanu na porządek dzienny, lecz że właśnie obawa Rosyi zaczepienia w Afganistanie o interesa angielskie i niewiadomość stosunków, jakiego Anglia chciała zająć w obec naruszenia neutralności Afganistanu, a jeszcze bardziej rokowania, jakie się właśnie toczą z władczynią Indji, a które niezawodnie muszą dotknąć spraw państwa Szyr-Allego, odwołką czynną interwencyi Rosyi w Afganistanie. Rosya czyni systematyczne podboje w Azji środkowej i dzisiaj niezawodnie ma większe dla niej znaczenie zdobycie lub uległość i ślepe posłuszeństwo Chiwy, niż rozpoczęcie walki w odległej okolicy, zostawiającej za sobą nie silne wrażenie, ale zawsze nieprzyjazne państwu i jakieś jeszcze nie uspokojone zupełnie zabrane prowincje. Same moskiewskie organy i konieczność konsekwencji w działaniu, jako też dawno znane zamiary moskiewskiego rządu zyskania najkrótszej drogi do Indji, czynią wyprawę na Chiwę, więcej niż prawdopodobną. (Czas).

AUSTRYA I WĘGRY.

* Wiedeń, 20 listopada. Niepokojąca cisza, jaka panowała po przedsięwzięciu operacyi, o jakich w ostatnich dniach wspominaliśmy, przerwana została onegdaj wiadomościami pomysłnemi, jakie z Kriwošcia nadeszły. Tak urzędowe bowiem telegramy jako też depesze speyalnego korespondenta Presse donoszą, że wojska austriackie posuwają się bezustannie naprzód, choć mają do walenia netylko z powstańcami lecz i z innemi wielkimi trudnościami. Wiadomo, że wojska wyruszyły dnia 16 b. m., we wtorek z rana. Dnia tego tylko kolumna środkowa pułkownika Fischera miała do stoczenia ważniejszą walkę; wieczorem dnia tego została kwatery przeniesiona do Knezlac. Dzień następny, środa, był już gorętszy. Major Urschitz bowiem na lewem skrzydle musiał staczać walki, by przysposobić posuwanie się ku cytadeli Dragali przez zajęcie wejścia do wąwozu. Kolumna zaś pułkownika Fischera, która zajęła chciała wyżyć pomiędzy Knezlacem a Ledenic. Iferiore, musiała również wstępnym bojem walczyć o tę pozycyę a i skrzydło prawe pod pułkownikiem Kaiffel nie inaczej jak walcząc zdołało sobie otworzyć drogę do Ledenic. Najszcześliwszą względnie była kolumna główna pod pułkownikiem Šimicem, która bez wielkiego oporu zdołała się posunąć aż do Cerkwie, dokąd też onegdaj wieczorem przeniesioną została kwatery główna. Cytadela ta tworzy teraz ważny punkt oparcia dla projektowanych na dzień następny dalszych operacyi, o których jednak, lubo je rzeczywiście przedsięwzięto jeszcze w dniu rzeczonym, nie ma dotąd bliższych doniesień. Telegraficzna depesza Presse z dnia wczorajszego donosi tylko, że dnia tego miano dość krwawą stoczyć walkę przy zajęciu wąwozu, prowadzącego do wyżyny pod Dragali. Szczegóły walki tej mało jeszcze znane, lecz padło w niej podobno kilku wyższych i niższych oficerów.

Już teraz nie ulega wątpliwości, że podział wojska na cztery oddziały, które czterema rozmaitemi drogami dążyły do tego samego punktu, okazał się doskonałym pod względem strategicznym. W ten bowiem sposób rozwinąć można było większe siły, niżby to było możebnem na jedną tylko drogę. Powstańcom dalej pokrzyżowały się w ten sposób ich plany, bo nigdzie nie mogli się skoncentrować; dalej odcęta im przez to została droga do Zuppy a nareszcie będzie można w ten sposób przy powolnem posuwaniu się podbić od razu cały pas kraju, otoczony Hercegowiną i Czarnogórą. Na wyznach pomiędzy Ledenicami, Cerkwicami i Swetsawą odbyło się następnie połączenie rozdzielonych korpusów, które zamtąd wspólnie przedsięwzięły operacyę ku cytadeli Dragali.

Półrządowy tutejszy korespondent Karlsruher Ztg donosi jako rzecz zupełnie pewną, że wojska austriackie przy najbliższych swych operacyach przeciw

powstaniu dalmatyńskiemu wstąpią natychmiast na terytoryum tureckie i że na najkrótszej drodze uderzą na powstańców z tyłu. Równocześnie miały wojska tureckie otrzymać rozkaz cofnięcia się nieco w głąb kraju a przez to otworzyć podstawę operacyjną.

Hr. Auersperg, dowódca sił zbrojnych, operujących przeciw powstańcom dalmatyńskim, zamierza tamże, jak się za wszystkich jego okazyje czynności, postępować łagodnie a odośną instrukcyę miał wysłać już do wszystkich dowódców wojskowych. Z ideą tą w żaden sposób zgodzić się nie mogę — pisze do Presse korespondent ję z Cattaro. Nie zaś z uczucia okrucieństwa lecz w przekonaniu, że podobna taktyka humanitarna na północy Bocchi pociągnie za sobą wręcz przeciwnie zamierzonym skutki. W Zuppie, owę część Bocchi, która mieści w sobie najporządniejszych i najuczciwszych ludzi, gospodarowano ogniem i mieczem. Zuppanicy w dzikiej rozpacz z powodu utraty swego mienia a swoim mało sympatycznym współplemieniem w Kriwesciu dla tego tylko chcą dopomagać, ponieważ krwawo zemszczą się może na cesarskich. Tym ludziom spalono ich domy, w obec rabusiów zaś na północy chcą postępować łagodnie, lubo rzecz jest notoryczną, że żyją tylko z rabunku i tak są krwi chłirci i okrutni, że trupów zbaczają a jeńców mordują w najokrutniejszy sposób. Gdzież tu logika? U Kriwoscian nikczemnych nie pomoże nie łag dność lecz tylko surowość, jak to pokazało się już w niejednej okoliczności. Wtedy tylko, gdy nikczemny ten motłoch czuje żelazną rękę swego zwycięcy, poddaje się. Konstytucyjne środki nie tu nie pomogą. Kriwoscianin zna tylko karabin swój i rzemiosło swe złodziejskie, umysł jego dziki, żona jego jest jego niewolnicą, owóz charakterystyka — kończy korespondent — tych obywateli państwa austriackiego.

We względzie podróży starosty katarskiego pana Franz donosi jeszcze ów korespondent, że w podróży tych nie chodziło o rokowania lecz tylko o to, że naczelnik ten władzy politycznej uważał za swą powinność objaśnić ludzi, jak smutne i zarazem nieuniknione skutki pociągnie za sobą opór przeciw rządowi. Zamiar ten tylko w części mu się udał, bo oprócz wielkiej gminy Ubli, która podczas całego powstania zachowała się lojalnie, okazały wszystkie górskie wsie ponad Castelnuovo mało chęci do usłuchania rad i nauk starosty.

Cesarzowa przeniesie się w dniach najbliższych z Gödöllö do Budy, a potem uda się do Tryestu na powitanie dostojnego swego małżonka. W orszaku ję znajdować się będą wielka ochmistrzyni baronowa Nopcsa, dama dworska hrabina Hunyadi, sekretarz dworski Feilalik, pani Ferency itd.

Telegramy.

Düsseldorf, 20 listopada. W skutek uderzenia obładowanego statku o rusztowanie jelynej niedokończonyj jeszcze arkady mostowej budujacego się przez towarzystwo kolei bergsko-marchijskiej mostu przez Ren, zapadła się takowa dzś przed południem. Około 40 robotników zabitych zostało, około 20 ciężkie odniosła rany. Nieszczęście to opóźni ukończenie mostu o pół roku.

Darmstadt, 20 listopada. Wczoraj wieczorem o 6 1/2 godzinie uczuć się znów dało w Gross Gerau nowe, dość silne trzęsienie ziemi; prawie każdej nocy były tam trzęsienia.

Wiedeń, 20 listopada. Książę i księżna rumuńscy przybyli tu wczoraj, niebawem przyjeżdżli potem odwiedzić arcyksiążkę Karol Ludwika i Alberta, których dziś rewizytowali. Książę i księżna udali się dzisiaj w dalszą do Pesztu podróż.

Paryż, 20 listopada. Journal officiel ogłasza dekret cesarski, donoszący, że Lesseps otrzymał w. krzyż legii honorowej.

Paryż, 21 listopada. Cesarz i cesarzowicz, którzy dziś rano opuścili Compiegne, przybyli tu w najlepszym zdrowiu. — Wyboru rozpoczęły się w odnośnych obwodach w zupełnym porządku i spokoju. — Univers ogłasza list biskupa Laval, w którym wypowiada ubolewanie swoje nad listem pasterskim biskupa Dupanloup, dotyczącym nieomylności Papieża.

Paryż, 21 listopada. Journal officiel ogłasza sprawozdanie ministra handlu p. Leroux do cesarza z d. 18 mb., zaznaczające rezultaty reformy ekonomicznej. Sprawozdanie to dzieli ustanowione w traktatach handlowych taryfy na dwie grupy. Pierwsza grupa obejmuje te taryfy, które nie dały powodu do krytyki. Zamieniono je na projekta do praw, które przedłożone zostaną ciału prawodawczemu zaraz po jego zebraniu. Druga grupa obejmuje owe taryfy, które były powodem krytyki. Grupa ta stanowić będzie treść drugiego projektu do prawa cłowego, lecz dopiero po enquete, która z rozkazu cesarza zebrać się ma we względzie uzależniających się procedurów. Enquete ta ustanowi przemysłowe i handlowe rezultaty traktatu z 1860 r., zajmie się głównie położeniem metalurgicznych i innych z nim pokrewnych procedurów, położeniem fabryk bawełny, płótna, wełny i innych, produkcji chemicznych i innych gałęzi pobocznych a nareszcie systemem czasowego bezcłowego importu, ostatnie mianowicie we względzie tkanek bawełnianych, które we Francji bywają farbowane i drukowane a potem eksportowane. Sprawozdanie proponuje ustanowienie głównej rady handlowej, składającej się z trzech senatorów, trzech radców stanu i 9 znakomitych osobistości z zawodu gospodarstwa, handlu i przemysłu. — Po sprawozdaniu tem następują dwa cesarskie dekrety, regulujące skład głównej rady handlowej według propozycyi ministra. — Inny dekret, datowany z dnia 19 mb. proponuje pana Lesseps do krzyża wielkiego legii honorowej ze względu na jego zasługi około przekopania między morza Suez. — Depesza z Suez z wczorajszego rana donosi o przybyciu tamże cesarzowcy. Cesarzowa przejechała cały kanał od jednego końca do drugiego bez przeszkody a „Aigle“ zarzucił kotwicę w Czerwonym morzu. Dziennik urzędowy dodaje do tego doniesienia następującą uwagę: Tak tedy urzeczywistnione są nadzieje, jakie wzniosło wielkie przedsięwzięcie połączenia obu mórz. Rząd cesarski może tylko z zadowoleniem patrzeć na rezultat przedsięwzięcia, które bezustannie popierał. Dzieło to, ukończone szczęśliwie mimo tylu przeszkód, przynosi zaszczyt energicznej inicjatywy ducha francuskiego i postępem nauki tegoczesnej. — W buletynie swym potwierdza dziennik urzędowy wiadomość, że hr. Menabrea udał się do San Rossore, by podać dymisyj ministerstwa. We Florencyi obiegają pogłoski, że Menabrea radzić będzie królowi, aby utworzenie nowego gabinetu powierzył panu Lauza.

London, 20 listopada. Times twierdzi w obec doniesień półrządowych dzienników madryckich, że ks. genueński ani teraz, ani później nie przyjmie korony hiszpańskiej. Dziennik ten dodaje, że upoważniony jest do oświadczenia, iż krewni księcia stanowczo są przeciwni kandydaturze ję.

Florynca, 20 listopada. Wszyscy wicemarszałkowie izby deputowanych należą również do stronnictwa opozycyjnego a w skutek tego udał się prezes minister-

Bureau de placement.
Des gouvernantes, gouverneurs, bonnes Françaises, Allemandes, Anglaises et Polonaises trouvent engagement par l'intermédiaire du bureau de placement de M. H. Suberville, Nicolaistrasse No. 69. Preslas. (7560).

Paletot aksamitny
zo bszadą tumatową jst tano do sprzedania przy Rytku 90 w lokalu handlowym (7552).

Dnia 10 listopada zginął mi **Kolnierz pizmowy** wieczorem. Uczciwy znalazca niech się zgłosi do domu W. pana Pitznera w Starym Ryku No. 16. Wynagrodzenie stosowne. (7572).

Dreżewska.

Dnia 20 b. m. zakończył życie na tularctwie w Dreźnie, opatrzony świętymi Sakramentami
Karol Włodek.
Pochowanie zwłok odbędzie się 23 b. m. we wtorek, o czym zawiadamia przyjaciół zgasłego (7562)
Stroskany brat.

Uwiedomienie dla powiatu Obornickiego.
Walne zebranie Tow. ku wspieraniu urzędników gospodarczych odbędzie się w lokalu p. Głowińskiego w Obornikach w dniu 28 listopada o godzinie 2 po południu.
Porządek dzienny:
Sprawozdanie roczne,
Ściągnięcie składek,
Ściągnięcie składek dobrowolnych na rzecz szkoły rolniczej w Żabikowie i Obór Dyrekcyi. (7567),
Zaproszenie do przedpłaty na

Ziemiańska.
Ziemiańska, tygodnik rolniczo-przemysłowy, wychodzący co sobotę w Poznaniu, będzie od 1 grudnia r. b. wydawał stale dodatek pod tytułem: „Doniesienia rolnicze, bez podwyższenia ceny prenumeracji”, wynoszący, jak dawniej, talara kwartalnie w Prusach; w Austrii 1 złr. 75 cent., w Królestwie 1 rs. 65 kp. — Dodatek ten zawierać będzie wiadomości giełdowe i handlowe, ostatnie ceny targowe, wykaz jarmarków na każdy tydzień przypadający itd. a oprócz tego przyjmować będzie inseraty czyli ogłoszenia wszelkiego rodzaju, a mianowicie treści handlowej i gospodarczej, za opłatą 1/2 sgr. od wiersza małego trzylitrowego lub od zajętą takiegż miejsca. Ogłoszenia przyjmuje Redakcja św. Marcina 59 albo księgarnia N. Kamlerskiego i Spółki w Bazarze. Zwraca się uwagę, że Ziemiańska rozesłodzi się do Galicji, Królestwa Polskiego i Cesarstwa; że znajdując się w ręku wszystkich prawie zamocniejszych gospodarzy polskich, kwalifikuje się zatem bardzo do wszelkich ogłoszeń a mianowicie doniesień gospodarczych, dotyczących się inwentarza rolnego i zboża do siewu jako i ogłoszeń dotyczących się urzędników gospodarczych i oficyalistów szukających niemieszkania lub poszukiwanych przez pryncypałów. (7588)

Handel muzykalny Schlesingera w Poznaniu
Wilhelm, ulica 25, otrzymuje codziennie nowe muzykalne i poleca takowe do łaskawego uwzględnienia. Abonować można w niej pod nadzór kozyścielnym warunkami. Kompozycje polskich i francuzkich mistrzów reprezentowane są licznymi, tak że wszelkim żądosi można uczynić życzeniem.

Podpisana donosi niniejszem uprzejmie, że od 1 grudnia r. b. udzielać będzie nauki **spiewu** w swoim mieszkaniu (Wilhelmowski plac No. 12, na II piętrze w domu radcy komisijnego pana Falka). Nauk udzielana być może na życzenie w niemieckim, francuskim, angielskim i włoskim języku. Zgłoszenia przyjmuje do 1 grudnia handel muzykalny **Bote & Bock**. Po tym czasie podpisana w swoim mieszkaniu **Emma Wernicke-Bridgman**. (7089.)

Ucznia z odpowiednim szkolnym wykształceniem, poszukuje do handlu korzeni i win
F. J. Chrościński,
(7389) w Gnieźnie.

Podpisany poleca się do sporządzania takz podzielnosci ziemskich i spisów pozostających, jako też do dawania opinii w interesach ekonomicznych. Opierając się na długoletniem doświadczeniu przyrzeka rzetelne i skore wykoanie poruczonych sobie robót po cenach umiarkowanych.
Poznań, dnia 20 listopada 1869.

Fr. Littmann,
przyjaciół taksator s. dowy i powiatowy jako i bonitor, zamieszkały przy ulicy Syperskiej No. 20. (7565).

Wykształcona **niemiecka**, Niemka, katol, szuka umieszczenia jako **bona** lub **gospodyni**. O łaskawe oferty uprasza wprost. Panna **M. Hanke** u sekr. poczty Sommerfeld. Wrocław. (7561).

Obrazy
oprawa pięknie i tano fabryka rzeźby i pozłacania (7526)
M. Nowickiego
i Grynastla,
ul. Leżnicka.

Bureau de placement.
Des gouvernantes, gouverneurs, bonnes Françaises, Allemandes, Anglaises et Polonaises trouvent engagement par l'intermédiaire du bureau de placement de M. H. Suberville, Nicolaistrasse No. 69. Preslas. (7560).

Paletot aksamitny
zo bszadą tumatową jst tano do sprzedania przy Rytku 90 w lokalu handlowym (7552).

Dnia 10 listopada zginął mi **Kolnierz pizmowy** wieczorem. Uczciwy znalazca niech się zgłosi do domu W. pana Pitznera w Starym Ryku No. 16. Wynagrodzenie stosowne. (7572).

Dreżewska.

7130. 157
Frankfurtska loterya.
Dnia 1 i 2 grudnia r. b. rozpoczyna się ciągnięcia potwierdzonej przez król rząd pruski frankfurtskiej loteryi miejskiej, w której wygrają się wygrane główne flor. 200,000, 100,000, 50,000, 25,000, 20,000, 15,000, 12,000 itd. Całe oryginalne losy 1 klasy po 3 tal. 13 sgr., półówki po 1 tal. 22 sgr., (ciarki po 26 sgr. sprowadzać można za zaliczką pocztową lub awansem od podpisanego domu handlowego. Punktualne udzielenie wypadku za pomocą frankowanego przesłania urzędowych wykazów ciągnięć zapewnia się. Plany bezpłatnie.
Jan Ad. Rinck
w Frankfurcie n. M.

Na **kwitnie szczęście** dnia 5 i 6 nowo **Pruskie losy** 1/2 do 1/3, rozsyła S. Basch, Berlin, Gertraudenstrasse 4. (7508).

Wielki los
dwakroć tysięcy flor.
jako też dalsze wygrane flor. 50,000; 25,000; 2 razy 20,000; 3 razy 15,000; 2 razy 10,000 itd. itd. no zna i ta raz znowu wygrać w potwierdzonej przez król rząd pruski a przeto w całej król. monarchii dozwolonej frankfurtskiej loteryi miejskiej, której ciągnięcia wygranych 1 klasy odbędzie się już dnia 1 i 2 grudnia. Podpisany poleca do tego swoje jako szczęśliwą znaną kolekcję główną z całemi losami po tal. 3. 13, półówkami po tal. 1. 22, ciarkami po 26 sgr. (Plany i listy bezpłatnie) za przesłaniem pieniędzy lub awansem. (7047.)
Ustanowiony kolektor główny **Rudolf Strauss,**
w Frankfurcie nad Menem.
Przez bezpośredni udział w mojej głównej kolekcji te ma się korzyść, że się oszczędza zupełnie opłatę za pisanie itd.

Parowiec „Warta“
o sile 8 koni, który dawniej kursował j. ko statek pasażerski pomiędzy Landsbergiem a Skwierzyną i remarkow. i statek, obecnie zaś stoi na kotwicy przy szlachuzie w Poznaniu, ma na miejscu być sprzedany o 2 dnia 24 bm. po południu o 2 godzinie najwięcej dajacemu za gotówkę. Należące doń utensylia wskaze p. A. Krzyżanowski, Piaskowa ulica No. 10. (7451).
Rychlewski, król. komisarz aukcyjny.

Wielki skład futer
znajduje się przy Wodnej ulicy 27.
Philippsohn Holz.
(6419)

Wielkie, jedwabne i półjedwabne wyroby na suknie, Koberce, adamszki, plusze na meble, Koldry watowane, pikowe i wełniane, Gorsety, krawaty i huski jedwabne, wełniane dla dam i mężczyzn, plety, himalaya, Firanki tiulowe i muslinowe, firanki kolorowe, oraz najnowsze gotowe ubiory damskie jak suknie krótkie i długie do eleganckiego ubrania, paletoty tyłowe, syborynowe, aksamitne, pokrycia na futra, kaftaniki, bluzki i spodnice itd. poleca handel towarów modnych i ubiorów damskich **F. Bogusławskiego,**
ulica Nowa w Bazarze.
P. S. Wszelkie zamówienia łaskawie mi udzielone p. yrzekam wykonywać sumiennie i punktualnie.
Na żądanie próbki w rozmaitych gatunkach do wyboru przesyłam.

Meissnera
podwój. asfaltowe pokrycia tekturowe
tak absolutnie i trwale nie i rzej uszczające wody, jak opierające się innym wpływom powietrznym i ogniowi.
Nowy ten przezemnie wynaleziony sposób pokrywania dachów doświadczony został przez znawców i polecony przez kilku wyszkolonych budowniczych, których opinia na życzenie przesyłam.
Budowle wzorowe można obejrzeć u mnie i w in. miej., również przesyłam materiały wraz z pouczającym przepisem i wykonuję kompletne pokrycia.
Stargard, dnia 20 listopada 1869. (7558)

Wilh. Meissner,
fabryka pomorska asfaltu i tektur.

Jako nadzwyczaj tano poleca w najlepszym gatunku:
koberce przed łóżka, plusz brukselski 12 k. dług. sztuka 1 1/2 tal.
1 szerok. 1 1/2
2 szerok. II 6
3 lok. dług. III 7
4 frędziami I 7
5 frędziami II 7
6 frędziami III 7
7 frędziami IV 7
8 frędziami V 7
9 frędziami VI 7
10 frędziami VII 7
11 frędziami VIII 7
12 frędziami IX 7
13 frędziami X 7
14 frędziami XI 7
15 frędziami XII 7
16 frędziami XIII 7
17 frędziami XIV 7
18 frędziami XV 7
19 frędziami XVI 7
20 frędziami XVII 7
21 frędziami XVIII 7
22 frędziami XIX 7
23 frędziami XX 7
24 frędziami XXI 7
25 frędziami XXII 7
26 frędziami XXIII 7
27 frędziami XXIV 7
28 frędziami XXV 7
29 frędziami XXVI 7
30 frędziami XXVII 7
31 frędziami XXVIII 7
32 frędziami XXIX 7
33 frędziami XXX 7
34 frędziami XXXI 7
35 frędziami XXXII 7
36 frędziami XXXIII 7
37 frędziami XXXIV 7
38 frędziami XXXV 7
39 frędziami XXXVI 7
40 frędziami XXXVII 7
41 frędziami XXXVIII 7
42 frędziami XXXIX 7
43 frędziami XL 7
44 frędziami XLI 7
45 frędziami XLII 7
46 frędziami XLIII 7
47 frędziami XLIV 7
48 frędziami XLV 7
49 frędziami XLVI 7
50 frędziami XLVII 7
51 frędziami XLVIII 7
52 frędziami XLIX 7
53 frędziami L 7
54 frędziami LI 7
55 frędziami LII 7
56 frędziami LIII 7
57 frędziami LIV 7
58 frędziami LV 7
59 frędziami LVI 7
60 frędziami LVII 7
61 frędziami LVIII 7
62 frędziami LIX 7
63 frędziami LX 7
64 frędziami LXI 7
65 frędziami LXII 7
66 frędziami LXIII 7
67 frędziami LXIV 7
68 frędziami LXV 7
69 frędziami LXVI 7
70 frędziami LXVII 7
71 frędziami LXVIII 7
72 frędziami LXIX 7
73 frędziami LXX 7
74 frędziami LXXI 7
75 frędziami LXXII 7
76 frędziami LXXIII 7
77 frędziami LXXIV 7
78 frędziami LXXV 7
79 frędziami LXXVI 7
80 frędziami LXXVII 7
81 frędziami LXXVIII 7
82 frędziami LXXIX 7
83 frędziami LXXX 7
84 frędziami LXXXI 7
85 frędziami LXXXII 7
86 frędziami LXXXIII 7
87 frędziami LXXXIV 7
88 frędziami LXXXV 7
89 frędziami LXXXVI 7
90 frędziami LXXXVII 7
91 frędziami LXXXVIII 7
92 frędziami LXXXIX 7
93 frędziami LXXXX 7
94 frędziami LXXXXI 7
95 frędziami LXXXXII 7
96 frędziami LXXXXIII 7
97 frędziami LXXXXIV 7
98 frędziami LXXXXV 7
99 frędziami LXXXXVI 7
100 frędziami LXXXXVII 7
101 frędziami LXXXXVIII 7
102 frędziami LXXXXIX 7
103 frędziami LXXXXX 7
104 frędziami LXXXXXI 7
105 frędziami LXXXXXII 7
106 frędziami LXXXXXIII 7
107 frędziami LXXXXXIV 7
108 frędziami LXXXXXV 7
109 frędziami LXXXXXVI 7
110 frędziami LXXXXXVII 7
111 frędziami LXXXXXVIII 7
112 frędziami LXXXXXIX 7
113 frędziami LXXXXXX 7
114 frędziami LXXXXXXI 7
115 frędziami LXXXXXXII 7
116 frędziami LXXXXXXIII 7
117 frędziami LXXXXXXIV 7
118 frędziami LXXXXXXV 7
119 frędziami LXXXXXXVI 7
120 frędziami LXXXXXXVII 7
121 frędziami LXXXXXXVIII 7
122 frędziami LXXXXXXIX 7
123 frędziami LXXXXXXX 7
124 frędziami LXXXXXXXI 7
125 frędziami LXXXXXXXII 7
126 frędziami LXXXXXXXIII 7
127 frędziami LXXXXXXXIV 7
128 frędziami LXXXXXXXV 7
129 frędziami LXXXXXXXVI 7
130 frędziami LXXXXXXXVII 7
131 frędziami LXXXXXXXVIII 7
132 frędziami LXXXXXXXIX 7
133 frędziami LXXXXXXXX 7
134 frędziami LXXXXXXXXI 7
135 frędziami LXXXXXXXII 7
136 frędziami LXXXXXXXIII 7
137 frędziami LXXXXXXXIV 7
138 frędziami LXXXXXXXV 7
139 frędziami LXXXXXXXVI 7
140 frędziami LXXXXXXXVII 7
141 frędziami LXXXXXXXVIII 7
142 frędziami LXXXXXXXIX 7
143 frędziami LXXXXXXXX 7
144 frędziami LXXXXXXXXI 7
145 frędziami LXXXXXXXII 7
146 frędziami LXXXXXXXIII 7
147 frędziami LXXXXXXXIV 7
148 frędziami LXXXXXXXV 7
149 frędziami LXXXXXXXVI 7
150 frędziami LXXXXXXXVII 7
151 frędziami LXXXXXXXVIII 7
152 frędziami LXXXXXXXIX 7
153 frędziami LXXXXXXXX 7
154 frędziami LXXXXXXXXI 7
155 frędziami LXXXXXXXII 7
156 frędziami LXXXXXXXIII 7
157 frędziami LXXXXXXXIV 7
158 frędziami LXXXXXXXV 7
159 frędziami LXXXXXXXVI 7
160 frędziami LXXXXXXXVII 7
161 frędziami LXXXXXXXVIII 7
162 frędziami LXXXXXXXIX 7
163 frędziami LXXXXXXXX 7
164 frędziami LXXXXXXXXI 7
165 frędziami LXXXXXXXII 7
166 frędziami LXXXXXXXIII 7
167 frędziami LXXXXXXXIV 7
168 frędziami LXXXXXXXV 7
169 frędziami LXXXXXXXVI 7
170 frędziami LXXXXXXXVII 7
171 frędziami LXXXXXXXVIII 7
172 frędziami LXXXXXXXIX 7
173 frędziami LXXXXXXXX 7
174 frędziami LXXXXXXXXI 7
175 frędziami LXXXXXXXII 7
176 frędziami LXXXXXXXIII 7
177 frędziami LXXXXXXXIV 7
178 frędziami LXXXXXXXV 7
179 frędziami LXXXXXXXVI 7
180 frędziami LXXXXXXXVII 7
181 frędziami LXXXXXXXVIII 7
182 frędziami LXXXXXXXIX 7
183 frędziami LXXXXXXXX 7
184 frędziami LXXXXXXXXI 7
185 frędziami LXXXXXXXII 7
186 frędziami LXXXXXXXIII 7
187 frędziami LXXXXXXXIV 7
188 frędziami LXXXXXXXV 7
189 frędziami LXXXXXXXVI 7
190 frędziami LXXXXXXXVII 7
191 frędziami LXXXXXXXVIII 7
192 frędziami LXXXXXXXIX 7
193 frędziami LXXXXXXXX 7
194 frędziami LXXXXXXXXI 7
195 frędziami LXXXXXXXII 7
196 frędziami LXXXXXXXIII 7
197 frędziami LXXXXXXXIV 7
198 frędziami LXXXXXXXV 7
199 frędziami LXXXXXXXVI 7
200 frędziami LXXXXXXXVII 7
201 frędziami LXXXXXXXVIII 7
202 frędziami LXXXXXXXIX 7
203 frędziami LXXXXXXXX 7
204 frędziami LXXXXXXXXI 7
205 frędziami LXXXXXXXII 7
206 frędziami LXXXXXXXIII 7
207 frędziami LXXXXXXXIV 7
208 frędziami LXXXXXXXV 7
209 frędziami LXXXXXXXVI 7
210 frędziami LXXXXXXXVII 7
211 frędziami LXXXXXXXVIII 7
212 frędziami LXXXXXXXIX 7
213 frędziami LXXXXXXXX 7
214 frędziami LXXXXXXXXI 7
215 frędziami LXXXXXXXII 7
216 frędziami LXXXXXXXIII 7
217 frędziami LXXXXXXXIV 7
218 frędziami LXXXXXXXV 7
219 frędziami LXXXXXXXVI 7
220 frędziami LXXXXXXXVII 7
221 frędziami LXXXXXXXVIII 7
222 frędziami LXXXXXXXIX 7
223 frędziami LXXXXXXXX 7
224 frędziami LXXXXXXXXI 7
225 frędziami LXXXXXXXII 7
226 frędziami LXXXXXXXIII 7
227 frędziami LXXXXXXXIV 7
228 frędziami LXXXXXXXV 7
229 frędziami LXXXXXXXVI 7
230 frędziami LXXXXXXXVII 7
231 frędziami LXXXXXXXVIII 7
232 frędziami LXXXXXXXIX 7
233 frędziami LXXXXXXXX 7
234 frędziami LXXXXXXXXI 7
235 frędziami LXXXXXXXII 7
236 frędziami LXXXXXXXIII 7
237 frędziami LXXXXXXXIV 7
238 frędziami LXXXXXXXV 7
239 frędziami LXXXXXXXVI 7
240 frędziami LXXXXXXXVII 7
241 frędziami LXXXXXXXVIII 7
242 frędziami LXXXXXXXIX 7
243 frędziami LXXXXXXXX 7
244 frędziami LXXXXXXXXI 7
245 frędziami LXXXXXXXII 7
246 frędziami LXXXXXXXIII 7
247 frędziami LXXXXXXXIV 7
248 frędziami LXXXXXXXV 7
249 frędziami LXXXXXXXVI 7
250 frędziami LXXXXXXXVII 7
251 frędziami LXXXXXXXVIII 7
252 frędziami LXXXXXXXIX 7
253 frędziami LXXXXXXXX 7
254 frędziami LXXXXXXXXI 7
255 frędziami LXXXXXXXII 7
256 frędziami LXXXXXXXIII 7
257 frędziami LXXXXXXXIV 7
258 frędziami LXXXXXXXV 7
259 frędziami LXXXXXXXVI 7
260 frędziami LXXXXXXXVII 7
261 frędziami LXXXXXXXVIII 7
262 frędziami LXXXXXXXIX 7
263 frędziami LXXXXXXXX 7
264 frędziami LXXXXXXXXI 7
265 frędziami LXXXXXXXII 7
266 frędziami LXXXXXXXIII 7
267 frędziami LXXXXXXXIV 7
268 frędziami LXXXXXXXV 7
269 frędziami LXXXXXXXVI 7
270 frędziami LXXXXXXXVII 7
271 frędziami LXXXXXXXVIII 7
272 frędziami LXXXXXXXIX 7
273 frędziami LXXXXXXXX 7
274 frędziami LXXXXXXXXI 7
275 frędziami LXXXXXXXII 7
276 frędziami LXXXXXXXIII 7
277 frędziami LXXXXXXXIV 7
278 frędziami LXXXXXXXV 7
279 frędziami LXXXXXXXVI 7
280 frędziami LXXXXXXXVII 7
281 frędziami LXXXXXXXVIII 7
282 frędziami LXXXXXXXIX 7
283 frędziami LXXXXXXXX 7
284 frędziami LXXXXXXXXI 7
285 frędziami LXXXXXXXII 7
286 frędziami LXXXXXXXIII 7
287 frędziami LXXXXXXXIV 7
288 frędziami LXXXXXXXV 7
289 frędziami LXXXXXXXVI 7
290 frędziami LXXXXXXXVII 7
291 frędziami LXXXXXXXVIII 7
292 frędziami LXXXXXXXIX 7
293 frędziami LXXXXXXXX 7
294 frędziami LXXXXXXXXI 7
295 frędziami LXXXXXXXII 7
296 frędziami LXXXXXXXIII 7
297 frędziami LXXXXXXXIV 7
298 frędziami LXXXXXXXV 7
299 frędziami LXXXXXXXVI 7
300 frędziami LXXXXXXXVII 7
301 frędziami LXXXXXXXVIII 7
302 frędziami LXXXXXXXIX 7
303 frędziami LXXXXXXXX 7
304 frędziami LXXXXXXXXI 7
305 frędziami LXXXXXXXII 7
306 frędziami LXXXXXXXIII 7
307 frędziami LXXXXXXXIV 7
308 frędziami LXXXXXXXV 7
309 frędziami LXXXXXXXVI 7
310 frędziami LXXXXXXXVII 7
311 frędziami LXXXXXXXVIII 7
312 frędziami LXXXXXXXIX 7
313 frędziami LXXXXXXXX 7
314 frędziami LXXXXXXXXI 7
315 frędziami LXXXXXXXII 7
316 frędziami LXXXXXXXIII 7
317 frędziami LXXXXXXXIV 7
318 frędziami LXXXXXXXV 7
319 frędziami LXXXXXXXVI 7
320 frędziami LXXXXXXXVII 7
321 frędziami LXXXXXXXVIII 7
322 frędziami LXXXXXXXIX 7
323 frędziami LXXXXXXXX 7
324 frędziami LXXXXXXXXI 7
325 frędziami LXXXXXXXII 7
326 frędziami LXXXXXXXIII 7
327 frędziami LXXXXXXXIV 7
328 frędziami LXXXXXXXV 7
329 frędziami LXXXXXXXVI 7
330 frędziami LXXXXXXXVII 7
331 frędziami LXXXXXXXVIII 7
332 frędziami LXXXXXXXIX 7
333 frędziami LXXXXXXXX 7
334 frędziami LXXXXXXXXI 7
335 frędziami LXXXXXXXII 7
336 frędziami LXXXXXXXIII 7
337 frędziami LXXXXXXXIV 7
338 frędziami LXXXXXXXV 7
339 frędziami LXXXXXXXVI 7
340 frędziami LXXXXXXXVII 7
341 frędziami LXXXXXXXVIII 7
342 frędziami LXXXXXXXIX 7
343 frędziami LXXXXXXXX 7
344 frędziami LXXXXXXXXI 7
345 frędziami LXXXXXXXII 7
346 frędziami LXXXXXXXIII 7
347 frędziami LXXXXXXXIV 7
348 frędziami LXXXXXXXV 7
349 frędziami LXXXXXXXVI 7
350 frędziami LXXXXXXXVII 7
351 frędziami LXXXXXXXVIII 7
352 frędziami LXXXXXXXIX 7
353 frędziami LXXXXXXXX 7
354 frędziami LXXXXXXXXI 7
355 frędziami LXXXXXXXII 7
356 frędziami LXXXXXXXIII 7
357 frędziami LXXXXXXXIV 7
358 frędziami LXXXXXXXV 7
359 frędziami LXXXXXXXVI 7
360 frędziami LXXXXXXXVII 7
361 frędziami LXXXXXXXVIII 7
362 frędziami LXXXXXXXIX 7
363 frędziami LXXXXXXXX 7
364 frędziami LXXXXXXXXI 7
365 frędziami LXXXXXXXII 7
366 frędziami LXXXXXXXIII 7
367 frędziami LXXXXXXXIV 7
368 frędziami LXXXXXXXV 7
369 frędziami LXXXXXXXVI 7
370 frędziami LXXXXXXXVII 7
371 frędziami LXXXXXXXVIII 7
372 frędziami LXXXXXXXIX 7
373 frędziami LXXXXXXXX 7
374 frędziami LXXXXXXXXI 7
375 frędziami LXXXXXXXII 7
376 frędziami LXXXXXXXIII 7
377 frędziami LXXXXXXXIV 7
378 frędziami LXXXXXXXV 7
379 frędziami LXXXXXXXVI 7
380 frędziami LXXXXXXXVII 7
381 frędziami LXXXXXXXVIII 7
382 frędziami LXXXXXXXIX 7
383 frędziami LXXXXXXXX 7
384 frędziami LXXXXXXXXI 7
385 frędziami LXXXXXXXII 7
386 frędziami LXXXXXXXIII 7
387 frędziami LXXXXXXXIV 7
388 frędziami LXXXXXXXV 7
389 frędziami LXXXXXXXVI 7
390 frędziami LXXXXXXXVII 7
391 frędziami LXXXXXXXVIII 7
392 frędziami LXXXXXXXIX 7
393 frędziami LXXXXXXXX 7
394 frędziami LXXXXXXXXI 7
395 frędziami LXXXXXXXII 7
396 frędziami LXXXXXXXIII 7
397 frędziami LXXXXXXXIV 7
398 frędziami LXXXXXXXV 7
399 frędziami LXXXXXXXVI 7
400 frędziami LXXXXXXXVII 7
401 frędziami LXXXXXXXVIII 7
402 frędziami LXXXXXXXIX 7
403 frędziami LXXXXXXXX 7
404 frędziami LXXXXXXXXI 7
405 frędziami LXXXXXXXII 7
406 frędziami LXXXXXXXIII 7
407 frędziami LXXXXXXXIV 7
408 frędziami LXXXXXXXV 7
409 frędziami LXXXXXXXVI 7
410 frędziami LXXXXXXXVII 7
411 frędziami LXXXXXXXVIII 7
412 frędziami LXXXXXXXIX 7
413 frędziami LXXXXXXXX 7
414 frędziami LXXXXXXXXI 7
415 frędziami LXXXXXXXII 7
416 frędziami LXXXXXXXIII 7
417 frędziami LXXXXXXXIV 7
418 frędziami LXXXXXXXV 7
419 frędziami LXXXXXXXVI 7
420 frędziami LXXXXXXXVII 7
421 frędziami LXXXXXXXVIII 7
422 frędziami LXXXXXXXIX 7
423 frędziami LXXXXXXXX 7
424 frędziami LXXXXXXXXI 7
425 frędziami LXXXXXXXII 7
426 frędziami LXXXXXXXIII 7
427 frędziami LXXXXXXXIV 7
428 frędziami LXXXXXXXV 7
429 frędziami LXXXXXXXVI 7
430 frędziami LXXXXXXXVII 7
431 frędziami LXXXXXXXVIII 7
432 frędziami LXXXXXXXIX 7
433 frędziami LXXXXXXXX 7
434 frędziami LXXXXXXXXI 7
435 frędziami LXXXXXXXII 7
436 frędziami LXXXXXXXIII 7
437 frędziami LXXXXXXXIV 7
438 frędziami LXXXXXXXV 7
439 frędziami LXXXXXXXVI 7
440 frędziami LXXXXXXXVII 7
441 frędziami LXXXXXXXVIII 7
442 frędziami LXXXXXXXIX 7
443 frędziami LXXXXXXXX 7
444 frędziami LXXXXXXXXI 7
445 frędziami LXXXXXXXII 7
446 frędziami LXXXXXXXIII 7
447 frędziami LXXXXXXXIV 7
448 frędziami LXXXXXXXV 7
449 frędziami LXXXXXXXVI 7
450 frędziami LXXXXXXXVII 7
451 frędziami LXXXXXXXVIII 7
452 frędziami LXXXXXXXIX 7
453 frędziami LXXXXXXXX 7
454 frędziami LXXXXXXXXI 7
455 frędziami LXXXXXXXII 7
456 frędziami LXXXXXXXIII 7
457 frędziami LXXXXXXXIV 7
458 frędziami LXXXXXXXV 7
459 frędziami LXXXXXXXVI 7
460 frędziami LXXXXXXXVII 7
461 frędziami LXXXXXXXVIII 7
462 frędziami LXXXXXXXIX 7
463 frędziami LXXXXXXXX 7
464 frędziami LXXXXXXXXI 7
465 frędziami LXXXXXXXII 7
466 frędziami LXXXXXXXIII 7
467 frędziami LXXXXXXXIV 7
468 frędziami LXXXXXXXV 7
469 frędziami LXXXXXXXVI 7
470 frędziami LXXXXXXXVII 7
471 frędziami LXXXXXXXVIII 7
472 frędziami LXXXXXXXIX 7
473 frędziami LXXXXXXXX 7
474 frędziami LXXXXXXXXI 7
475 frędziami LXXXXXXXII 7
476 frędziami LXXXXXXXIII 7
477 frędziami LXXXXXXXIV 7
478 frędziami LXXXXXXXV 7
479 frędziami LXXXXXXXVI 7
480 frędziami LXXXXXXXVII 7
481 frędziami LXXXXXXXVIII 7
482 frędziami LXXXXXXXIX 7
483 frędziami LXXXXXXXX 7
484 frędziami LXXXXXXXXI 7
485 frędziami LXXXXXXXII 7
486 frędziami LXXXXXXXIII 7
487 frędziami LXXXXXXXIV 7
488 frędziami LXXXXXXXV 7
489 frędziami LXXXXXXXVI 7
490 frędziami LXXXXXXXVII 7
491 frędziami LXXXXXXXVIII 7
492 frędziami LXXXXXXXIX 7
493 frędziami LXXXXXXXX 7
494 frędziami LXXXXXXXXI 7
495 frędziami LXXXXXXXII 7
496 frędziami LXXXXXXXIII 7
497 frędziami LXXXXXXXIV 7
498 frędziami LXXXXXXXV 7
499 frędziami LXXXXXXXVI 7
500 frędziami LXXXXXXXVII 7
501 frędziami LXXXXXXXVIII 7
502 frędziami LXXXXXXXIX 7
503 frędziami LXXXXXXXX 7
504 frędziami LXXXXXXXXI 7
505 frędziami LXXXXXXXII 7
506 frędziami LXXXXXXXIII 7
507 frędziami LXXXXXXXIV 7
508 frędziami LXXXXXXXV 7
509 frędziami LXXXXXXXVI 7
510 frędziami LXXXXXXXVII 7
511 frędziami LXXXXXXXVIII 7
512 frędziami LXXXXXXXIX 7
513 frędziami LXXXXXXXX 7
514 frędziami LXXXXXXXXI 7
515 frędziami LXXXXXXXII 7
516 frędziami LXXXXXXXIII 7
517 frędziami LXXXXXXXIV 7
518 frędziami LXXXXXXXV 7
519 frędziami LXXXXXXXVI 7
520 frędziami LXXXXXXXVII 7
521 frędziami LXXXXXXXVIII 7
522 frędziami LXXXXXXXIX 7
523 frędziami LXXXXXXXX 7
524 frędziami LXXXXXXXXI 7
525 frędziami LXXXXXXXII 7
526 frędziami LXXXXXXXIII 7
527 frędziami LXXXXXXXIV 7
528 frędziami LXXXXXXXV 7
529 frędziami LXXXXXXXVI 7
530 frędziami LXXXXXXXVII 7
531 frędziami LXXXXXXXVIII 7
532 frędziami LXXXXXXXIX 7
533 frędziami LXXXXXXXX 7
534 frędziami LXXXXXXXXI 7
535 frędziami LXXXXXXXII 7
536 frędziami LXXXXXXXIII 7
537 frędziami LXXXXXXXIV 7
538 frędziami LXXXXXXXV 7
539 frędziami LXXXXXXXVI 7
540 frędziami LXXXXXXXVII 7
541 frędziami LXXXXXXXVIII 7
542 frędziami LXXXXXXXIX 7
543 frędziami LXXXXXXXX 7
544 frędziami LXXXXXXXXI 7
545 frędziami LXXXXXXXII 7
546 frędziami LXXXXXXXIII 7
547 frędziami LXXXXXXXIV 7
548 frędziami LXXXXXXXV 7
549 frędziami LXXXXXXXVI 7
550 frędziami LXXXXXXXVII 7
551 frędziami LXXXXXXXVIII 7
552 frędziami LXXXXXXXIX 7
553 frędziami LXXXXXXXX 7
554 frędziami LXXXXXXXXI 7
555 frędziami LXXXXXXXII 7
556 frędziami LXXXXXXXIII 7
557 frędziami LXXXXXXXIV 7
558 frędziami LXXXXXXXV 7
559 frędziami LXXXXXXXVI 7
560 frędziami LXXXXXXXVII 7
561 frędziami LXXXXXXXVIII 7
562 frędziami LXXXXXXXIX 7
563 frędziami LXXXXXXXX 7
564 frędziami LXXXXXXXXI 7
565 frędziami LXXXXXXXII 7
566 frędziami LXXXXXXXIII 7
567 frędziami LXXXXXXXIV 7
568 frędziami LXXXXXXXV 7
569 frędziami LXXXXXXXVI 7
570 frędziami LXXXXXXXVII 7
571 frędziami LXXXXXXXVIII 7
572 frędziami LXXXXXXXIX 7
573 frędziami LXXXXXXXX 7
574 frędziami LXXXXXXXXI 7
575 frędziami LXXXXXXXII 7
576 frędziami LXXXXXXXIII 7
577 frędziami LXXXXXXXIV 7
578 frędziami LXXXXXXXV 7
579 frędziami LXXXXXXXVI 7
580 frędziami LXXXXXXXVII 7
581 frędziami LXXXXXXXVIII 7
582 frędziami LXXXXXXXIX 7
583 frędziami LXXXXXXXX 7
584 frędziami LXXXXXXXXI 7
585 frędziami LXXXXXXXII 7
586 frędziami LXXXXXXXIII 7
587 frędziami LXXXXXXXIV 7
588 frędziami LXXXXXXXV 7
589 frędziami LXXXXXXXVI 7
590 frędziami LXXXXXXXVII 7
591 frędziami LXXXXXXXVIII 7
592 frędziami LXXXXXXXIX 7
593 frędziami LXXXXXXXX 7
594 frędziami LXXXXXXXXI 7
595 frędziami LXXXXXXXII 7
596 frędziami LXXXXXXXIII 7
597 frędziami LXXXXXXXIV 7
598 frędziami LXXXXXXXV 7
599 frędziami LXXXXXXXVI 7
600 frędziami LXXXXXXXVII 7
601 frędziami LXXXXXXXVIII 7
602 frędziami LXXXXXXXIX 7
603 frędziami LXXXXXXXX 7
604 frędziami LXXXXXXXXI 7
605 frędziami LXXXXXXXII 7
606 frędziami LXXXXXXXIII 7
607 frędziami LXXXXXXXIV 7
608 frędziami LXXXXXXXV 7
609 frędziami LXXXXXXXVI 7
610 frędziami LXXXXXXXVII 7
611 frędziami LXXXXXXXVIII 7
612 frędziami LXXXXXXXIX 7
613 frędziami LXXXXXXXX 7
614